

KUDEB'ler belediyeler bünyesinde oluşturulan ve kent kimliğini koruma, geliştirme ve yaşatma konusunda önemli işlevleri olan birimlerdir. KUDEB'le ilgili olarak Milliyet Yazarı Güngör Uras'ın güzel yazısını sizlerle paylaşmak istiyorum.

İşte Uras'ın yazısı:

İstanbul'da Büyük Şehir Belediyesi tarih ve kültür mirasının korunmasında vatandaşlara yardımcı olmak için KUDEB (Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu) adını taşıyan bir birim oluşturmuş.

Eski eser restorasyon projeleri ve uygulamaları yapan Mimar Seda Özen, KUDEB'in çalışmalarından söz ederek, bir de broşürünü verince ilgim arttı. KUDEB ne yapar, ne eder diyerek ilgilenmeye ve bilgilenmeye başladım. Öğrendiklerimi yazayım da, belki ihtiyaç sahiplerine yardımım olur.

İstanbul'da tescilli tarihi yapıları olanlar tapuları ve tescil belgeleri ile KUDEB'e başvururlarsa, "KUDEB" onlar için bakım-onarım izni hazırlıyor. Başkaca hiçbir işlem gerektirmeden, ödeme yapmadan (500 TL gibi bir fona aktarılan evrak harcı var. Ödeyemeyecek durumdakilerden bu ücret de alınmıyor) onarımı yaptırabilmeleri için belge veriliyor. Onarım sırasında gerekli danışmanlık yapılıyor. Onarım izni verildikten sonra bu yapıların istenen koşullara uygun onarılıp onarılmadığı kontrol ediliyor ve iskâna esas görüş KUDEB tarafından veriliyor.

Bitmedi. Tescilli eserlerin onarımı için belli bir fondan karşılıksız para yardımı yapılmasını da sağlıyor.

İstanbul'daki ilçe belediyelerinin bazılarında KUDEB var. KUDEB olmayan belediyelerin bölgelerinden gelecek başvuruları Büyükşehir Belediyesi KUDEB karşılıyor. Hibe yardımlarında talepler, belediyeler kanalıyla valiliğe gönderiliyor. Yardım valilik emrindeki fondan karşılanıyor.

Boğaziçi'nin durumu farklı

Ancak İstanbul'un Boğaziçi Bölgesi'nde bulunan, "ön görünüm" kapsamında olan tarihi yapılar KUDEB imkânlarından bu şekilde yararlanamıyor. Onarım izinleri ve iskân görüşleri hem KUDEB hem de Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nün uygun görüşüyle alınabiliyor.

Büyükşehir Belediyesi'nin KUDEB'i 2006 yılında meclis kararı ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na ek 5226 sayılı kanunla kurulmuş. Kurucu müdürü Y. Mimar Mehmet Şimşek Deniz yönetiminde yüz teknik personel ile hizmet veriyor. Şehir plancısı İhsan İlize, bana eğitim faaliyetleri ile restorasyon "laboratuvarları" hakkında bilgi verdi.

Tarihi yapıların onarımını yapacak taş ve marangoz ustalarını yetiştirmek için KUDEB'in 2 eğitim atölyesi var. Ahşap Eğitim Atölyesi'nde meslek lisesi, marangozlar var. Taş Eğitim Atölyesi'ne üniversitelerden ön lisans diploması alanlar kabul ediliyor. Atölyelerde 5-6 ay eğitim veriliyor. Tarihi yapıların nasıl onarılacağı öğretiliyor.

KUDEB'in Restorasyon Laboratuvarı'nda malzeme analizleri yapılıyor. Tarihi yapıların dönemine göre hangi tür taşın, hangi tür ahşabın, boyanın ve diğer yapı malzemelerin kullanılması gerektiği belirleniyor.

Onarırken bozuyoruz

Bana göre bu çok, hem de pek çok önemli bir iş. Kars'ta Ani Harabeleri'ni gezerken dikkatimi çekmişti. Yıkık duvarları ayağa kaldıran müteahhit çimento kullanıyordu. Van'da Akdamar kilisesi onarılırken ne göreyim? Kilisenin zeminine beton döküyorlardı. İstanbul'da Bizans'tan kalma surların durumu feci. Duvarlar yeniden yapılmış. Çimento derzleri kıpkırmızı boyanmış. Düşününüz, bütün bu yapılar 1500 yıl öncenin yapıları.

Ahşap köşkler yıkılıyor. Betondan yapılıyor. Sonra üzerleri tahta veya plastik malzeme ile

kaplanıyor.

Mimar bir dostum, "Tarihi binaları restore ediyoruz diye yola çıkanlar tarihi yok ederek yenilerini yapıyor. İstanbul'u Hollywood film setine döndü. Her şey, 'gibi' oldu!" diyor.

Bu tür bilinçsizce yenilemeler ile özellikle tarihi camilerimizin içini rengârenk boyadık. Hanları, hamamları yepyeni hale getirdik. Ayakta çok az tarihi yapı kalabildi.

İşte bu nedenle "KUDEB" beni heyecanlandırdı. İnşallah "KUDEB" sayesinde birçok tarihi yapı, özellikle eski ahşap İstanbul evleri çökmekten, yok olmaktan kurtarılır veya tamir bahanesi ile yepyeni bir yapıya dönüştürölmelerine izin verilmez.

(Güngör Uras, Milliyet, 1.5.2011)